

Aktstykke nr.

Folketinget -NaN

Ministeriet for Grøn Trepert. København, den 23. oktober 2024.

- a. Ministeriet for Grøn Trepert anmoder om Finansudvalgets tilslutning til, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan igangsætte it-projektet ”NRM-It fundament” (herefter Fundamentprojektet) for den digitale understøttelse af Ny Reguleringsmodel (NRM) for landbrugets udledninger af kvælstof med en totaløkonomisk ramme til Fundamentprojektets gennemførselsfase (2024-2031) på samlet 175,7 mio. kr., ekskl. renter (2024-priser), heraf 5,1 mio. kr. i 2024.

De samlede udgifter afholdes af den på finansloven for 2024 opførte bevilling på § 24.21.01. Landbrugsstyrelsen. Udgifterne fra 2025 og frem vil søges indarbejdet på kommende bevillingslove. Midlerne bliver overført til Ministeriet for Grøn Trepert ved oprettelse af ministeriets finanslovsparagraf primo 2025.

b. **Projektbeskrivelse**

Det er i Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug forudsat, at der som led i kvælstofindsatserne skal gennemføres en ny og mere omkostningseffektiv reguleringsmodel (NRM). Kernen i NRM er, at landbrugets udledninger af næringsstoffer og drivhusgasser i højere grad skal baseres på bedriftsnære opgørelser af udledningerne (bedriftsregnskaber).

På kvælstofområdet opereres der i dag med en form for bedriftsregnskab, der er sammensat af indrapportering af aktivitetsdata med fokus på opgørelse af balance mellem en bedrifts kvælstofkvote og forbruget af kvælstof. Gødningsregnskabet trækker endvidere oplysninger fra andre indberetningssystemer, f.eks. leverandørregisteret, det centrale husdyrregister, Internetmarkkort (IMK) og Fællesskemaet, som er hovedportalen for erhvervets ansøgninger om landbrugsstøtte m.v. Den eksisterende regulering opgøres således på baggrund af oplysninger på bedriftsniveau og har fokus på regulering af input (gødning) og virkemidler (f.eks. efterafgrøder), der kan begrænse tabet af kvælstof til vandmiljøet.

Med den nye reguleringsmodel skal bedriften i stedet reguleres på baggrund af kvælstoftabet opgjort ud fra bedriftens dyrkningsdata, hvor landbrugerens valg af afgrøder, gødskningspraksis og virkemidler indgår som centrale elementer i landbrugerens overholdelse af reguleringen. Denne tilgang forudsætter en helt ny beregningsmodel og indberetning af væsentligt flere aktiviteter end i dag, hvilket øger mængden og kompleksiteten af databehandlingen i Styrelsen for Grøn Arealomlægning

og Vandmiljø. Med Fundamentprojektet etableres den grundlæggende arkitektur og teknologi for Ny Reguleringsmodel på kvælstofområdet.

Fundamentprojektet har desuden til formål at konsolidere it-understøttelsen af gødskningsområdet generelt, idet området i dag understøttes af forældede it-systemer. For at komme sikkert i mål er Fundamentprojektet brudt ned til en række hovedleverancer, som tilsammen vil danne fundamentet for det efterfølgende Modelprojekt. Et senere Modelprojekt vil have til formål at sikre udviklingen af it-funktionaliteten af NRM.

Fundamentprojektet og Modelprojektet udgør således tilsammen et it-program. Denne opdeling understøttes af anbefalinger fra Statens It-råd. Der vil således senere blive forelagt et aktstykke, hvor der anmodes om tilslutning til igangsættelse af Modelprojektet.

De tre største hovedleverancer i Fundamentprojektet er følgende:

- It-konsolidering af gødningsområdet, hvor forældede systemer udskiftes eller moderniseres og kunderegister, kundeadministration og gødningsdatabase konsolideres.
- Digital indberetning af gødningsområdet, som vil supplere den manuelle indberetning og forberede digital indberetning på flere parametre og større datamængder.
- Tekniske afprøvninger af faglige koncepter (Proof of Concepts) til den faglige model (NUAR), som beregner bedriftens udvaskning af kvælstof på markniveau.

Endvidere skal Fundamentprojektet tilvejebringe viden og tekniske forbedringer, der modner det efterfølgende Modelprojekt. Konkret vil der efter gennemførelsen af både Fundament- og Modelprojektet indgå fire overordnede elementer i den digitale understøttelse af den nye reguleringsmodel:

1. Markdriftsindberetning, hvor landbrugeren kan indberette data om gødningsforbrug m.v.
2. Udledningsberegner, der giver landbrugeren adgang til et simuleringsværktøj og dermed bedre mulighed for at planlægge efter kvælstofkravet.
3. Udledningsregnskab, hvor de indberettede data bearbejdes til et samlet regnskab for den enkelte landbrugsbedrift og et samlet overblik over bedriftens tab af kvælstof.
4. Kontrol- og sagsbehandlersystem, hvor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø som myndighed it-understøttes i forvaltningen af punkt 1 og 3.

Det vurderes ikke muligt at gennemføre projektet med udgangspunkt i de eksisterende it-løsninger, som er delvis forældede samt svært kompatible.

Udgifter ved projektet

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har estimeret de totale udgifter til Fundamentprojektets gennemførelsesfase (2024-2031) til 175,7 mio. kr. ekskl. renter. Totaludgiften består af 1) aktiverbare projektudgifter (72,4 mio. kr.), dvs. omkostninger til udvikling af den tekniske løsning, 2) ikke-aktiverbare projektudgifter (103,3 mio. kr.), dvs. omkostninger til anskaffelsesfasen samt øvrige ikke-aktiverbare aktiviteter i gennemførelsesfasen, hvoraf risikopuljen udgør 28,2 mio. kr. Hertil kommer omkostninger til renter (7,5 mio. kr.).

Størstedelen af Fundamentprojektet vil efter planen være færdigt i 2026, mens Modelprojektet og dermed det samlede NRM-It-projekt forventes afsluttet i 2027. Projektets aktiver afskrives over en femårig tidshorizont.

De samlede udgifter afholdes af den på finansloven opførte bevilling på § 24.21.01. Landbrugsstyrelsen. Udgifterne vil blive overført til Ministeriet for Grøn Trepert ved oprettelse af ministeriets finanslovparagraf primo 2025.

Tabel 1

Omkostningsbaserede projektudgifter for Fundamentprojektets gennemførelse

<i>mio. kr., 2024-pl</i>	Total	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Aktiverbare projektudgifter, afskrivninger	72,4	-	0,1	6,4	16,2	16,2	16,2	14,5	2,7
Ikke-aktiverbare projek- tudgifter	103,3	5,1	43,8	54,3					
<i>Heraf risikopulje</i>	28,2	-	-	28,2					
Total, ekskl. renter	175,7	5,1	43,9	60,8	16,2	16,2	16,2	14,5	2,7
Renter	7,5	-	0,7	1,9	2,1	1,5	0,9	0,3	-
Total, inkl. renter	183,1	5,1	44,6	62,7	18,4	17,7	17,1	14,8	2,7

Anm. : Der er foretaget afrundinger af tallene, hvorfor summen kan afvige fra delmængden.

Kilde: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Gevinster ved projektet

Ikke-økonomiske gevinster

Fundamentprojektet er drevet af politiske ambitioner om gevinster for miljø målt på ikke-økonomiske parametre for udledning af nitrat.

For Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er de styrende gevinster af ikke-økonomisk karakter følgende:

- Forøget fleksibilitet til videreudvikling af systemunderstøttelsen.
- Afprøvning af løsningsscenariers egnethed til Modelprojektet.
- Forebyggelse af øget indberetningsbyrde.

Økonomiske gevinster

Der foreligger ikke et skøn for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's eventuelle økonomiske gevinster ved gennemførelsen af Fundamentprojektet. Dette skyldes navnlig, at det eksisterende systemlandskab er vurderet som legacy (forældelse), hvorfor det ikke vurderes muligt at beregne, hvor meget systemudviklingen af de forældede platforme vil koste. Herudover vil reguleringsmodellens faglige indhold, og dermed estimatet for det samlede program, inklusiv Modelprojektet, afhænge af opfølgningen på *Aftale om et Grønt Danmark* senere i 2024. Der forventes lavere tilpasningsomkostninger for landbrugserhvervet ved et givent indsatsbehov ved overgangen til den nye reguleringsmodel.

Risici og risikoprofil

Projektet er efter dialog med Statens It-råd vurderet i kategorien ”normal”. I overensstemmelse hermed er der afsat 20 pct. til en risikopulje. Projektets risici vurderes og fremlægges som minimum ved hvert styregruppemøde.

Projektets risikolog opererer med følgende fem største risici samt dertilhørende mitigerende handlinger:

1. Nødvendig kapacitetsopbygning under tidspres

Forsinkelsen af den planlagte implementering af projektets leverancer betyder, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø skal opbygge en høj kapacitet på kort tid for at afvikle de planlagte leverancer. Risikoen mitigeres ved at synliggøre kritiske opgaver mhp. at kunne prioritere i leverancer samt ved at supplere med eksterne it-konsulenter.

2. Skift af leverandører undervejs i projektet

Fundamentprojektet planlægger at gøre brug af en kombineret leverancemodel, hvor der dels anvendes leverandørtimer, som angivet i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes rammekontrakter, dels specialiserede ressourcer anskaffet via SKI-udbud, som kan være tilknyttet projektet over en længerevarende periode og modvirke for mange leverandørskift ift. projektets kompetenceopbygning og eksekveringsevne.

3. Øget pres på sagsbehandling

Risikoen for at ændrede krav til landbrugernes indberetningspraksis medfører et midlertidigt tryk på styrelsens sagsbehandling mitigeres ved, at der udarbejdes en kommunikationsplan for indfasningen af ændringerne samt ved en midlertidig opskalering af sagsbehandlingskapaciteten.

4. Manglende intern kapacitet

Risikoen for at Fundamentprojektet ikke kan trække tilstrækkeligt på medarbejdernes specialiserede viden mitigeres ved bl.a. ledelsesmæssige prioriteringer, effektiv onboarding, fyldestgørende dokumentation og rekruttering af arkitektressourcer til dialogen med de faglige enheder. Dette udgør primært en risiko i den tidlige fase af projektet.

5. Manglende repræsentation af vigtige interne interessenter i projektet

Risikoen for at projektet overser at inddrage centrale interessenter rettidigt grundet et stort organisatorisk landskab, mitigeres ved at Fundamentprojektet forventes at lægge en plan for kommunikation og forandringsledelse, hvor både program, relevante fagpersoner og ledelsen inden for it-organisationen inddrages.

Tidsplan for fremtidige orienteringer af Finansudvalget

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vil medio 2027 orientere Finansudvalget om den afsluttede implementering samt projektstatus i øvrigt samt ca. ét år efter implementeringen vil Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø yderligere orientere om projektets drift og effekter, jf. budgetvejledningens pkt. 2.2.18.1.2.

- c. Aktstykket forelægges Finansudvalget med henblik på igangsættelse af projektets gennemførelsesfase med henvisning til budgetvejledningens pkt. 2.2.18.1.2, hvori det fremgår, at it-projekter, hvor de samlede budgetterede udgifter udgør 70,0 mio. kr. eller derover, skal forelægges Finansudvalget, inden et udbud offentliggøres.

d. Projektet har været forelagt Statens It-råd, hvis udtalelse er vedlagt som bilag til dette aktstykke. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø følger anbefalingerne fra Statens It-råd og vil forelægge halvårlige statusrapporteringer om projektets fremdrift til It-rådet.

e. Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan igangsætte it-projektet NRM-It fundament.

De samlede projektkostninger til gennemførselsfasen (2024-2031) er 175,7 mio. kr. ekskl. renter.

De samlede udgifter afholdes på den på finansloven for 2024 opførte bevilling på § 24.21.01. Landbrugsstyrelsen. Udgifterne fra 2025 og frem vil blive overført til Ministeriet for Grøn Trepert ved oprettelse af ministeriets finanslovsparagraf primo 2025.

f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

København, den 23. oktober 2024

JEPPE BRUUS

/ Cathrine Mary Jørgensen

Til Finansudvalget.